

**Cerkve
rūšijo**

str. 3

**Trener
v
Ivarčkem
jezeru**

str. 5

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 16. julija 1992 • Leto II, št. 14 • Cena 10 forintov

V MONOŠTRU je potekala 14-dnevna raziskava o medetničnih odnosih med Madžari in slovensko manjšino. Raziskavo - podobno so izpeljali tudi v Lendavi - sta opravila ljubljanski Inštitut za narodnostna vprašanja in oddelek za narodnosti državne knjižnice za tuje jezike v Budimpešti.

Gre za širši projekt Medetnični odnosi v slovenskem etničnem prostoru. V Monoštru so anketirali 500 Madžarov in 200 Slovencev. Ugotavljali so zlasti, kako se sploh izraža narodnostna oziroma etnična pripadnost v mestu Monošter, kakšna je, denimo, navzočnost ljudi v kulturnih, socialnih, družbenih, političnih in drugih dejavnostih na tem stičnem območju. Dalje jih je zanimalo, kakšna je sporazumevalna zmožnost, torej znanje obeh jezikov prebivalstva v narodnostno mešanem okolju.

Šlo je tudi za ugotavljanje tistih dejavnikov, ki vplivajo na premike v etnični pripadnosti, pa tudi zato, ali ima manjšina v mestu kakršnokoli institucionalno podporo. Raziskovalce je zanimalo, kakšen je odnos prebivalcev Monoštra do lastne etnične skupnosti, do lastne kulture in jezika, pa tudi, kako je s sodelovanjem s Slovenijo.

Pomembno vlogo v raziskovanju, delo je s slovenske strani vodila doktorica Albina Lük-Nečak, so imeli študenti slovenske katedre iz Sombotela. Delo so imeli zastavljeno v obliki raziskovalnega tabora, kar je študentom, prihodnjim slovenskim izobražencem, približa-

Raziskava o medetničnih odnosih v Monoštru

MOJ SOSED JE - SLOVENEK

Študentje, ki so anketirali, so imeli vsak dan delovni sestanek

Modinci '92 letos v Rogaški Slatini

OD ZGODOVINE V NOVO TISOČLETJE

Mednarodni kulturnozgodovinski simpozij Modinci 92 je bil od 1. do 4. julija v Rogaški Slatini, in sicer z nosilno temo Meščanski svet na panonskem območju med 1867 in 1914.

V prijetno sveži kristalni dvorani, kamor ni segla poletna vročina, so preko strokovnjakov iz Avstrije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije pozdravili vidni predstavniki političnega življenja, v imenu države gostiteljice njen minister za kulturo Borut Šuklje. Za prijetno razpoloženje je poskrbela pianistka Nataša Majer, pa tudi sicer je bilo tiste dni v Rogaški Slatini več kulturnih prireditev in srečanj.

Kulturnozgodovinski simpozij, ki nosi ime po kraju Modinci na južnem Gradiščanskem v Avstriji, sodi med najsta-

rejša znanstvena srečanja v tem delu Evrope. Prav to njegovo razsežnost, so poudarjali predstavniki sosednjih držav, kaže nadaljevati in dopolnjevati z novimi vsebinami.

Simpozij je prvič organizirala vlada avstrijske zvezne dežele Gradiščanske leta 1969 ob proslavi 305. obletnice zmage nad Turki v bitki pri Monoštru, letošnji pa je bil triindvajseti, medtem ko je lanski zaradi vojne v Sloveniji odpadel. Organizatorji simpozijev, s slovenske strani je to mariborska Univerza, so se prva leta dosledno vračali v zgodovino do prve svetovne vojne, od leta 1978 pa se lotevajo tudi tem iz novejših obdobj. Nadvse zanimiva je bila tudi letošnja tema, že zaradi tega, ker so obravnavali fenomen prelomnice stoletij, zdaj pa se približujemo prelomnici tisočletij.

lo raziskovalno delo.

Monošter, ki je še zmeraj tipično obmejno madžarsko mesto, je živel dva tedna s skupino raziskovalcev, ki so se prvič (po)zanimali, kako živi sosed - denimo Slovec.

Zato bodo rezultati raziskave nadvse zanimivi, za tiste, ki se ukvarjajo s politiko, zlasti še z narodnostno, pa bodo (lahko) nadvse koristni. Kajti Monošter je tudi zdaj zelo malo narodnostno mesto, vsaj na zunaj. Mesto nima narodnostnega statusa, ki bi pripadnikom manjšin, torej Slovincem, omogočal nekoliko več pravic, recimo pri izobraževanju. Zelo malo je tudi zunanjih znakov dvojezičnosti, saj tisti, ki ne ve natančno, kam je prišel, ne more vedeti, da je v porabskem Monoštru, ker so topografski napisi v madžarskem jeziku, pa tudi vse institucije, razen Zveze Slovencev, imajo le enojezični, madžarski napis.

Tudi zato bo zanimiva primerjava med podatki o Lendavi in Monoštru. Kajti na slovenski, torej dvojezični slovensko-madžarski strani, so vsaj na zunaj razmere popolnoma drugačne. Koliko je torej raziskava z zelo podrobnim vprašalnikom segla meščanom in mestu pod kožo, bomo spoznali ob prebiranju njenih rezultatov.

Gospodarski razvoj - pogoj ohranitve Slovenstva v Porabju

Zveza Slovencev na Madžarskem se je že ob ustanovitvi zavedala, da nobena manjšina ne more obstajati brez gospodarske osnove. Že takrat si je zastavila naloge, spodbujati gospodarski razvoj slovenskega Porabja, čeprav takrat še ni mogla vedeti, da bo imelo prehajanje na tržno gospodarstvo tako hude posledice. Po podatkih Urada za zaposlovanje je v Železni županiji prav Porabje tisto območje, kjer je največ brezposelnih.

Za odpiranje novih delovnih mest je potreben kapital, ki pa ga v sedanjih gospodarskih razmerah ni ne na Madžarskem in ne v Sloveniji. Zato bo potrebno seznaniti s položajem v Porabju potencialne vlagatelje iz tretjih držav (Avstrija, Italija). Za izdelavo programa za gospodarski razvoj Porabja je slovenska zveza zaposlila Podjetniški in inovacijski inženiring v Murški Soboti. Pred kratkim je direktor inženiringa, mag. Milorad Vidovič program predstavil predsedstvu Zveze Slovencev.

V njem najdemo analizo sedanjih razmer v Porabju v poglavjih: Demografske razmere in problemi zaposlovanja, Kmetijstvo, Materialna in nematerialna infrastruktura.

Kaj lahko Porabje ponudi potencialnim vlagateljem? To je predvsem delovna sila, kajti večji del brezposelnih je iz mlajše oz. srednje generacije.

Prednost Porabja je tudi geografska lega, ki je še pred kratkim pomenila zaprtost. Območje je ob tromeji v bližini pomembnih prometnih poti. Ponuja še svojo skoraj nedotaknjeno naravo, kmetijsko zemljišče, gozdove in prijetno podnebje.

Program vsebuje nekaj predlogov možnih naložb. Porabje ima 1731 ha gozdov, to je 41,4 % vseh površin. Obrat za predelavo lesa bi prišel v poštev tudi zaradi tega, ker ima ta panoga v naših krajih tradicijo. S propadom tovarne svile v

Monostru je ostalo brez dela precej tkalcev, tkalk in šivilj. Obstaja tudi možnost obnove praznih vojašnic v manjše proizvodne enote za izdelavo oblačil.

V Porabju je precej neobdelanih površin, kajti zaradi slabih tal nekatere kulture ne uspevajo. Po izkušnjah Kmetijske zadruge Panonka, ki ima sadovnjake na Goričkem, se lahko razvija sadjarstvo tudi na porabskih kmetijah.

Izredno ugodna lega Porabja, ohranjena narava in relief so kot nalašč za razvoj turističnih dejavnosti. Možne so naložbe v gostinstvo, kmečki turizem, lovni turizem in vso drugo "spremljajočo" dejavnost, kot so menjalnice, majhni moteli, prodajalne spominkov itd.

Program naj bi bil podlaga potencialnim vlagateljem. Jeseni bo Zveza Slovencev skupaj z Gospodarsko zbornico Slovenije organizirala srečanje gospodarstvenikov iz Madžarske, Slovenije, Avstrije in Italije.

Marijana Sukič

Priprave na oblikovanje novih občin v Sloveniji

Mlada slovenska država se je na vseh področjih temeljito lotila demokratičnih sprememb. Reforma političnega in gospodarskega sistema zahteva drugačen položaj občin in drugih lokalnih skupnosti. Poseben skupščinski odbor v parlamentu je že pripravil teze in osnutek zakona o spremembah lokalne samouprave. Načrt predvideva namesto sedanjih 65 kar okrog 250 novih manjših občin kot temeljnih skupnosti. Četudi bo po mnenju strokovnjakov celotna preobrazba lokalnih skupnosti

trajala najmanj dve leti, se tudi s tem želimo približati evropskim standardom.

Najpomembnejše pri novem oblikovanju občin bo načelo, po katerem naj bi imeli prebivalci v vseh novih lokalnih skupnostih možnosti za normalno življenje, zagotavljanje svojih osnovnih potreb ter zadovoljevanje skupnih interesov. Gre predvsem za oskrbo z življenjskimi potrebščinami, zdravstveno in socialno službo, vrtce, šole ter komunalne in stanovanjske zadeve. Tako naj bi imela povprečna slovenska občina od 6 do 8 tisoč prebivalcev, manj kot 3 tisoč pre-

bivalcev (kar naj bi bilo eno temeljnih meril za oblikovanje novih občin) pa bi imelo le nekaj občin. Mestne občine naj bi ostale enotne. Morale bi biti sposobne opravljati javne lokalne zadeve, pri čemer bi imele zagotovljene tudi lastne izvirne prihodke poleg tistih, ki bi jim jih po enotnih kriterijih dodeljevala država iz proračuna. Predvideno je, da bi tako oblikovane občine imele župana, občinski svet in odbore. Dokončno bi se o oblikovanju nove občine izrekli občani na referendumu.

Za Slovence na Madžarskem in ljudi ob slovensko-madžarski meji bo zanimiv predlog oblikovanja novih občin v obmejnem Pomurju. Namesto dosedanjih štirih občin M. Sobota, Lendava, G. Radgona in Ljutomer bo predvidoma okrog 20 manjših (tudi v Rogašovcih, Gradu, Gornjih Petrovcih-Šalovcih, Prosenjakovcih in Dobrovniku). V večini od omenjenih krajev so sedaj sedeži krajevnih skupnosti, pred desetletji pa so že bili sedeži občin, zato imajo dobre in slabe izkušnje iz preteklih časov.

Manjše občine bi povezovali v okraje oziroma pokrajine, ki jih bo predvidoma po novem v Sloveniji okrog 20. Te nove lokalne skupnosti bi opravljale predvsem širše naloge, ki bi posegale v gospodarski, socialni, komunalni in kulturni razvoj določenih območij, del nalog in pristojnosti pa bi nanje prenesla država.

Razprava o teh spremembah poteka. Pomembno je, da se ustrezno poskrbi za položaj in enakopravno vključevanje madžarske narodne skupnosti in sploh življenje ljudi ob meji. Zato kaže dobro prisluhniti predlogom, mnenju in zahtevam občanov.

I. Pavlič

Geza Bačić

Posvet o spremembi volilnega zakona

15. junija je Urad za narodne in etnične manjšine sklical sejo zaradi spremembe volilnega zakona. Takratnega sestanka so se udeležile le tri manjšinske organizacije, preostale so po predaji protestnega pisma zapustile dvorano. Zaradi tega so 1. julija posvet ponovili.

Ker v osnutku narodnostnega zakona ni zapisano, kako naj bi narodnosti prišle do skupščinskih mandatov, je treba spremeniti volilni zakon.

Predlogi vlade oz. manjšinske okrogle mize o volilnem zakonu se ne ujemajo.

Po mnenju vlade naj bi narodnostne kandidate na državno listo predlagala razna narodnostna društva, za okroglo mizo pa so želeli doseči, naj bi bile to narodnostne zveze, ki so državne organizacije.

Po predlogu vlade bi morali imeti narodnostni kandidati najmanj 3 tisoč glasov (na začetku je bil predlog 10 tisoč, potem 5 tisoč), zbrani za okroglo mizo pa želijo znižati to številko na 500.

Če bi skupščina sprejela predlog vlade, bi morali manjšinski kandidati tekmovali s kandidati raznih strank.

Po mnenju izza okrogle mize bi morala imeti vsaka narodnost v parlamentu eno zagotovljeno mesto. Drugi manjšinski kandidati naj bi kandidirali na t.i. narodnostni državni listi.

Vlada je imela še en zanimiv predlog, in sicer naj maloštevilčne manjšine predlagajo skupnega kandidata, če mislijo, da same ne bodo dosegle potrebnih glasov. Torej naj se začne iskanje ustreznih zaveznikov?

Bojna na Rovačkom

Cerkve rüšijo

Direktor arheološkega muzeja, Radomir Jurič mi je parpovejdo — da je pri nas v Sombotelu razstavo (kiállitás) postavlo — o bojni na Rovačkom, v Zadri. Zadar je lepi stari varaš v Dalmaciji, pri mairdji. V tom varaši so najstarejše kršćanske cerkve — bilé. Srbi so te cerkve vse dojräzrüšili. Drejkt so cerkve pa muzeje, stare iže — kulturne spomenike bombardirali.

Gospod direktor, ste bili že kdaj na Madžarskem in kako ste takrat potovali do Sombotela?

Pred dvanajstimi leti sem bil v Železni županiji na kulturnozgodovinskem simpoziju Mogersdorf v Köszegu. Takrat sem obiskal tudi Bük, Ják, Sopron, Sárvár. Tudi hrvaške vasi, med drugim Petrovo selo. Zdaj je bilo naše potovanje dolgo in nenavadno. Vsi mostovi so porušeni. Po kopnem ne moremo potovati, ker je mesto blokirano. Potujemo lahko le po morju, in sicer s trajektom prek otoka Pag. Na trajekt pa je treba čakati ure in ure, včasih tudi dneve. Ko je na morju burja (vihar), trajekt ne vozi.

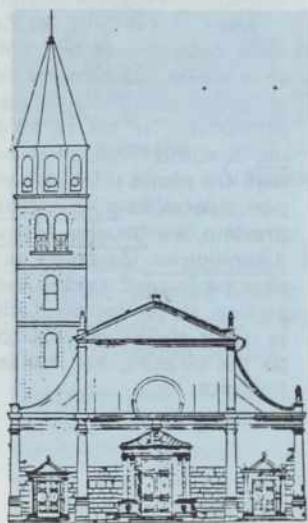
Muzejski predmeti v vojni niso bili poškodovani?

Hvala bogu, muzejski predmeti zaenkrat še niso poškodovani. Vse predmete smo spravili na varno, ker so mesto bombardirali. Vsi predmeti so shranjeni v železnih zabojih, razen tistih, ki so na razstavi v Sombotelu (antično steklo) in v Ljubljani (antični nakit). Razstavi smo postavili v Sloveniji še pred vojno. Dokler ne bo konca vojne, jih niti ne moremo peljati domov. Zato nas veseli, da so nas kolegi v tako težkih vojnih okoliščinah povabili v muzej Savaria.

Kakšne stavbe so zadele bombe?

Uničene so zlasti cerkve, cerkveni objekti. Porušeno je srce mesta, katedrala sv. Anastazije. To je cerkve iz 4. stoletja, iz začetka krščanstva v tej pokrajini. Cerkev so 18. novembra 1991 zadeli iz zraka. Tako natančno, da je to moglo biti samo namerno.

Poškodovana je tudi čudovita freska iz 14. stoletja, ki prikazuje sv. Donata. V bližini sta bila dom ostarelih duhovnikov in teološka srednja šola, ki sta bila tudi zadeta. Dijaki so končali šolsko leto v Istri. Zadeti so rimski forum, trdnjava iz 14. stoletja, mestna vrata iz 16. stoletja ter samostan.

Kako so napadalci vedeli, kje so ti objekti?

Napadalci so najbrž poznali zemljevid kulturnih spomenikov v Zadru. Na podlagi tega načrta so lahko bombardirali vse kulturne spomenike v mestu: samostane, zlasti cerkve, ki niso samo cerkveno, ampak tudi kulturnospomeniško pomembni objekti. Turisti iz vse Evrope, iz vsega sveta so hodili k nam občudovat te spomenike. Zdaj ni več ne spomenikov ne turistov. Ne vemo, kdaj bodo spet prihajali k nam. Molimo Böga, da bi se vojna čim prej končala in da bi se lahko vrnili k svojemu vsakdanjemu delu. Mi cenimo, kar je Madžarska storila za ljudi, ki živijo blizu madžarske meje, predvsem pa to, da so rešili otroke.

Marija Kozar

KAJ MENITE?

Že drugi teden poteka raziskava z naslovom Interetnični odnosi in narodna identiteta v mestu Monošter v sodelovanju Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani in Državne knjižnice za tujo literaturo v Budimpešti.

Pri izvedbi terenskega dela, anketiranja, je bila v veliko pomoč katedra za slovenski jezik in književnost v Sombotelu, ki je dala anketarje. To delo je bilo zelo naporno. Zanimalo me je, kakšne vtise, izkušnje so dobili, kako so jih sprejeli prebivalci, skratka, kaj menijo o tej raziskavi.

"Prebivalci so me večinoma prijazno sprejeli. Zgodilo se je, da so nekateri odklo-

Zoltán Bedő, Ercsi, letos je končal študij telesne vzgoje, hodi v 2. letnik italijanščine.

nili sodelovanje ali nisem jih našel, ker so se odselili, toda teh je bilo malo. Pri izpolnjevanju vprašalnikov nisem naletel na narodnostne konflikte med Madžari in Slovenci. Jaz vidim v tej raziskavi neki paradoks. Bistvo je v tem, da imajo tisti ljudje, ki se še močno zavedajo, da so Slovenci, svoje potomce že za Madžare. Torej se ti ljudje asimilirajo. Popolnoma se strinjam s tem, naj ima manjšina enake pravice kot

večinski narod, toda problem je v tem (in tu vidim paradoks), da se manjšina, kateri se ni treba boriti za narodnostne pravice; hitreje asimilira. Po mojem mnenju, se identiteta bolje ohrani če se je treba bojevati za obstoj (pa četudi v manjši meri). Ljudje se želijo vključevati v društva, imajo potrebo po medijih v narodnostnem jeziku itd. Vse to krepi identiteto. Za to je lep zgled Transilvanija oz. položaj tam živečih Madžarov."

Klementina Zrim, Dolnji Senik, letos je doštudirala zgodovino in slovenščino.

"Ljudje so me prijazno sprejeli. Jaz sem anketirala večinoma Slovence. Informatorji so bili veseli, da smo izbrali ravno njih. Pri starejših sem imela včasih težave. Na primer: šlo je za Slovenca, ki je v vprašalniku zatajil, da je Slovenec. Na koncu je vseeno priznal, da je Slovenec. Bal se je političnih posledic, da ne bi spet prišlo do interniranja kot v preteklosti. Torej se starejša generacija še zmeraj

boji, je nezaupljiva, kar je povsem razumljivo. Bili so tudi takšni, ki so menili, da je veliko nepotrebnih vprašanj, marsikdo ne razume, zakaj so take raziskave sploh potrebne. Zelo me veseli, da sem se lahko udeležila raziskovalnega tabora. Spoznala sem zanimive ljudi, različna mnenja. Prvič sem se srečala s problematiko Vend-Slovenec, kar me je presenetilo."

Erika Horvat, Tótszentmárton, študira hrvaščino in madžarščino.

"Moje izkušnje so mešana. Bili so takšni informatorji, ki so me zelo prijazno sprejeli in odgovarjali na vprašanja, drugi so bili mnenja, da je v vprašalniku veliko nepotrebnih vprašanj.

O Slovencih imam zelo pozitivno mnenje. Spoznala sem jih kot prijazne,

delavne ljudi. Nisem srečala nobenega Slovenca, ki bi zatajil svojo narodnost.

Ta raziskava je zame zelo poučna. Prišla sem v stik z različnimi ljudmi, spoznala sem tukaj živeče Madžare in njihov odnos do Slovencev in seveda obratno."

OD SLOVENIJE...

SPREJETI V KVSE...

8. julija je predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek v Helsinkih, kjer je potekalo srečanje na vrhu Konference o varnosti in sodelovanju v Evropi (KVSE), skupaj s predstavniki osmih drugih novih držav članic (Armenije, Azerbajdžana, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Gruzije, Kazahstana, Kirgizije in Turkmenije), podpisal helsinško sklepno listino.

Na tem srečanju na vrhu, ki se ga je udeležilo 51 šefov držav ali vlad, so sprejeli tudi odločitev, da Jugoslavijo začasno izključijo iz konference. O njenem članstvu se bodo ponovno odločali 14. oktobra.

... PA TUDI V PHARE

Evropski parlament pa je sprejel Slovenijo med države, ki lahko dobivajo pomoč v okviru programa Evropske skupnosti PHARE. Slovenija pri glasovanju ni imela težav in je na seznam držav (na katerem so že nekaj časa Poljska, ČSFR in Madžarska) prišla tudi na podlagi dosedanjega zelo ugodnega mnenja v evropski komisiji.

PREDVOLILNI BOJ?

V ljubljanskih Križankah so se na zborovanju zbrali predstavniki občinskih koordinacij Demosa in predstavili tri opozicijske kandidate na prihodnjih predsedniških volitvah: dr. Stanka Buserja, dr. Alenko Žagar-Slana in Vitomirja Grosa. Medtem pa volilna zakonodaja še ni sprejeta. Ustavna komisija je uskladila predloge o volitvah v državni zbor, državni svet in za predsednika države. Zdaj je na potezi skupščina.

SLOVENSKI OLIMPIJCI

Olimpijski komite Slovenije je pred dnevi objavil seznam tridesetih športnikov (3 ženske in 27 moških), ki bodo zastopali Slovenijo na olimpijskih igrah v Barceloni, ki se začnejo 25. julija. Izbor je bil težak, saj je imela Slovenija zelo omejeno kvoto za nastop na največjem športnem dogodku.

Možnost za nastop v Barceloni so imeli tudi košarkarji, ki pa so na predolimpijskem turnirju zasedli peto mesto in tako le za las zgrešili uvrstitev med prva štiri mesta, ki vodijo na olimpijske igre.

Porabske družine

Če štete spati v postali z indašnjoga svejta

Če je Varaš (Monošter) gli na granici z Avstrijo pa s Slovenijo, nejma hotela. Dostakrat sreča človek lidi, steri bi radi nin prespali.

Pri Aranki Schwarcz v ulici Eötvös se leko odlaučite, ali štete spati v takšoj staroj postali, v kakšnoj so spali vaši dejdectje pa babice, ali bi raj spali v francoskoj postali.

Aranka Schwarcz

"Sprva je tó tak bilau ka je nej bijo hotel, dosta lústva je iskalo sobe. Dja tó vódvam dveje iže. Sin je včújzido, tam tri iže djestejo. Je že gotovo vse. Zdj se ešče ne držijo v rama, dapa iže vódvajo. Ka malo notra pride, tau pomaga k penzija, ka bi ovak težko živo človek.

Za tjelko lústva mate mesto, če vse sobe vódate?

"Pri nas je mesto za pet, pri sinej pa za sedem lidi."

Da ste začnili zidati, ste meli svoje pejnaze ali ste goravzeli na pausadbo?

"Dosta smo vzeli na pausadbo. Sin dela v Avstriji, zdaj je že drugó leto v Fürstenfeldi tišler. Če bi v Židanoj fabritja delo, tam bi nikanej mogo začniti. Tam je sedem djezero forintov parslúžo. Vónavčeni tišler je. Dosta vse sam narédi, okna, dvera pa ka je tišlersko delo, tau je vse sam narédo."

Vidla sam, ka v eni ižaj mate stare omare, postale, ogledale kak so meli inda svejta. Dej ste pa tau vzeli?

"Moj sin tau zbira. Gda je ešče ledjén bijo, je dosta vse kúpo. Tau za hoby ma. Moj mauž je tó takši bijo, ka je vse, ka je staro vtjúpbral. Sin se za tau fejt briga. Zdj te v eni ižaj mamó starinsko pohištvo (bútorzat), litji baujo takše iže, gde samo nauvo bau."

Gda de vse gotovo pa te redno té iže vódvam, de se vaš sin samo s tejm spravlo? Vejmo, ka trbej dosta pucati pa postelino prati. Koga gorvzemeti ali te sami tam delati?

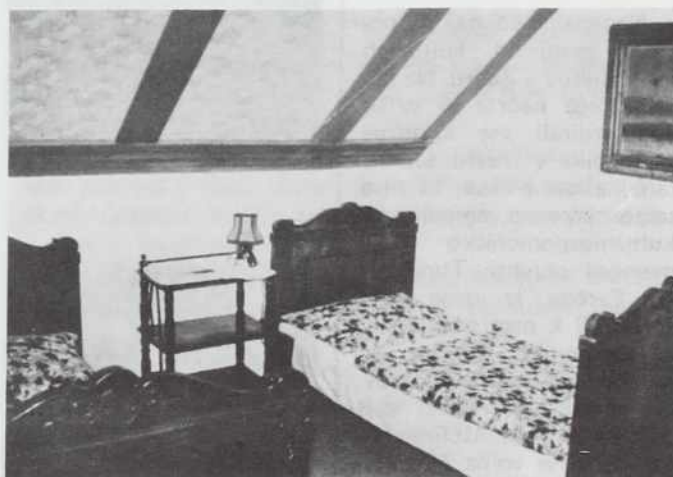
"Zdj tak delamo, ka mi sneja pomaga. Ona svoje iže vret ma, dja pa svoje. Sin de še eno par lejt vanej v Avstriji delo, dočas, ka se malo vtjúp poberé. Te pa šče nauvo delavnico (mühely) narédti, ka bi doma delo. Ka zatok vsakši dén se voziti, tau tó nej fanj."

Samo iže vódvate, ali hrano tó date. Kakšen zajtrik ali večerdjo?

"Zajtrik tó dam. Če takši gostje (vendégek) pridejo, ka kaj prosijo za večerdjo, če čas mam, njim večerdjo tó dam. Zdj že dosta takše lidi mam, steri že tri lejta nazaj ojdijo. Dja že to vejmo, ka oni radi djejo pa te na tisti cajt narédim."

Tjelko pa soba ali edna postala kóšta za edno nauč?

"Tau je odvisno (függ) od sobe. Mamó sobe z barvno televizijo, mamó takše tó, dej je TV črno-bejli. Ena postala je od 350 do 400 forintov."

Če štete spati v postali z indašnjoga svejta, ziščite v Varaša ulico Eötvös.

Se vam tau spleča? Tjelko vam odtrgajo za porcije?

"Dosta plačúvlamo za porcije (davek). Moramo vse pisa-

ti pa račun tó davlamo. Nika nam zato ostane tó, ka če bi nikanej ostalo, te bi se ničše s takšim nej spravlo."

Materna rejč (14)

ASOCIACIJE

Naj bau palica trda ali nej, tau je gnauk gvúšno, ka je vogrska rejč pálca iz slovanske besede palica. Samo glas i so vónjali pa gotovo. Če se človek kakšo rejč vči, te je najbaukše, ka si nepoznane besede z nikim vkúp zveže, ka si leži zapomni. Če poznamo izraz (kifejzész), ka povejmo en pojep eno leipo dekle na mili ali milo gleda, te si nalejki leko zapomnimo, ka se v knjižni rejči zjajfi pravi ranč tak: milo. Slovenski se dekli tak tó reče, ka: punca. Če sta dveje vkúper, te tak pravimo, ka: puncí. Če pa Vaugri tau čújejo, te se ponavadi fejt smegéjo, ka si mi prej nika nepošténoga gučimo.

Ge dostakrat delam kakše reportaže z našimi lidami, šteri mi ne vejo slovenski povódati, ka téesz, ali pa termelőszövetkez. Če jim pravim, ka zadruga, te ništarni samo gledajo. Mislim, ka si je tau rejč tó nalejki zamerka-ti. Zato, ka zadruga níkanej drugoga, kak več lúdi vkúper, šteri opravljajo paversko delo, pa so eden za drugoga. Tau je zadruga.

Tau je tó trnok interesantno, ka povejmo v porabščini vejmo, kaj je maurdje, pa kaj je mlaka, kara je pa na srejdik, kak napriliko naš Balaton — v knjižnom geziki jezero — tau pa ne vejmo. Sploj nalejki si je tau zamerka-ti. Če gezero mlak vkúper dejemo, te vópride s tistoga eno jezero. Povejmo Blatno jezero ali Bohinjsko jezero.

Meni se tak vidi, ka če bi se mi porabski Slovenci malo potrúdíli, te bi trnok dosta leko razmeli knjižno slovenščino. Če bi ništarnim našim lidam pravo, ka pika, bi gvúšno pravili, ka ne vejo, ka je tau. Če pa malo gor-pribrodimo, te tak tó leko pitamo, ka če nas nika pik-ne, povejmo fčela, ka te na naši kauži ostane? Ena pika, nej? Če pismo pišete, pa eno miseu skončate, te na papéri s perov tó piko naredite. Tisti stvarini, šteri mi tak pravimo, ka Baugina Margejčica, se v knjižni rejči velí: pikapolonica. Za to ka na perautaj ma črne pike. Polonica pa je ranč takšno žensko ime, kak povejmo Margejčica, ali po vogrski Katica (katicabogár). Zato, ka mi je papér sfalúu, ge zdaj tó piko naredim svojoma guči, pa tak odletim, kak kakša Baugina Margejčica ali pikapolonica.

Fr. M.

Odtjéc mate največ lidi? Iz Avstrije, z Vogrskoga, s Slovenije?

"Vsefalé mamó. Z Vogrskoga mamó takše, steri večkrat pridejo nazaj. S Segeda, Solnoka, Pešte. Meli smo že z Dajčlanda, ešče z Meritje."

Kak se te pogučavate z nji-mi? Vejte nemški pa angleški?

"Engliški ne vejmo, nemški sam se malo včila, tak, ka mena tarbej, dja se vse leko zgučim. Slovenstji pa tak vejmo. Nejga šča dva mejsaca, da so bili gostje z Bulgarije. Oni so nej vedli, če dja vejmo slovenstji pa so nad sebov gučali. Dja sam razmejla, pa sam njim prala: "Dja vas razmejmo. Zakoj ne povejte, ka ščete!" Te so se pa smedjali pa smo si lepau vse vózgučali."

M.S.

TRENER V IVARČKEM JEZERU

(ali PIPA v vodi)

VESELA DRUŠČINA PORABSKIH NOGOMETASEV iz Slovenske vesi se je 27. junija junaško bojevala za ogromni "pozlačeni pokal", ki je bil namenjen najboljši ekipi v nogometu na XVI. srečanju slovenskih športnikov iz obmejnih dežel. Kraj za medsebojno pomerjanje moči v treh panogah (nogometu, odbojki, namiznem tenisu) je določilo Ministrstvo za šolstvo in šport R Slovenije. Tokrat so se odločili za Ravne na Koroškem.

RAVNE NA KOROŠKEM — ko smo zvedeli, smo bili vsi zelo zadovoljni, kajti v tem kraju smo že nekajkrat dosegli lepe rezultate.

Zaradi lanskoletnega neuspeha na podobnem srečanju so se člani naše (slovenjeveške) nogometne ekipe navdušeno pripravljali na ta turnir.

Poglejmo na kratko, kako so potekale priprave:

KOT VSI SLOVENC na tem božjem svetu, so tudi naši fantje veseli ter piva in vina željni ljudje.

(Ves teden pred odhodom v Slovenijo se je točilo dobro domače rdeče in kupljeno kislo belo vino v steklenice "kanistre", "putre" in različno drugo posodo.)

ČLANI PORABSKEGA MOŠTVA so poiskali požrtvovalne navijače, ki so se pod lipo pred Lipo (gostilna v Slovenski vesi) zelo hitro našli in podredili temu plemenitemu cilju. Prejšnji igralci ekipe so se močno "mlatili" po prsih in trdili: "Če nas ne boste vzeli s sabo, gremo peš ali z avtoštopom."

KO SE JE ZBRALO DOVOLJ PIJAČE (bilo je najmanj 60 litrov) in smo imeli štiri na vse pripravljene navijače, smo morali poiskati še igralce, ki so se znašli v lepem številu na istem kraju kot ti prejšnji štirje

navijači (pred krčmo). Pa še "zadnje mazanje" oziroma zadnji trening z izidom 0 : 2. Ostalo je samo upanje, če se generalka ne posreči, bo premiera uspešna.

KONEC KONCEV SMO NAŠLI TUDI VODJO EKIPPE, vedno zmagovitega trenerja, strokovnjaka z visoko

Njihova zmaga — naša je slava. Oglejte si jih — porabske junake.

Stojijo, sedijo, ležijo;

Dravec, Mešič, Karšai, Korpič, Horvat, Kovač, Bartakovič, Korpič, Rančik, Bartakovič, Tót, Petrovič, Nemeš, Moric.

Trener: Laci Pavlič — PIPA
Nemet Dénes

izobrazbo Lacija — PIPA, ki je kot vratar dolga leta čuval mrežo prve ekipe v Slovenski vesi, zdaj pa usmerja delo samozvestne mladinske ekipe. Prišel je z žarečim upanjem na zmago v svojih orlovskih očeh. Kratka kontrola ekipe, pijače itd.

Naša zelo priljubljena mlada lepota ("Irenke neni"), ki bo imela v nadaljnjem glavno vlogo pri sodelovanju s sodniki Zveze nogometnih sodnikov Slovenije, je dala ukaz: "Naprej po ... cesti."

NAŠ PRVORAZREDNI ŠOFER (takrat še prvorazredne ekipe "Haladas") iz Sombotela je pritisnil na plin in zdrveli smo proti Soboti. Po kratkih nakupih smo prek Maribora po Dravski dolini prispeli do našega končnega cilja, vse to po čudoviti pokrajini.

Ob enih smo prispeli "na kraj dogajanja" v Ravne, kjer nas je čakala zelo pri-

jazna gospa, ki je po poklicu vodja lekarne, v svojem prostem času pa aktivno sodeluje v športnem življenju mesta. Med časom, ki smo ga preživeli na Koroškem, nas je zvesto spremljala, nam pomagala pri nesreči, ki je doletele našega igralca, vodila nas je v Delavski muzej, razkazala

potem vse tiho je bilo...

TAKO KOT PO PRVEM NAPADU SLOVENCEV IZ AVSTRIJE. Niti ogreli se nismo, ko smo dobili prvi gol. Trener in njegov pomočnik sta tiho obsedela. Moj bog, kaj bo iz tega?!

Ekipa je kljub začetnim težavam obvladala položaj in čez deset minut izenačila, potem pa "pritisnila na plin" in končni rezultat je bil 3 : 1 za nas. To je pomenilo, da smo v finalu. Žal je bil Petrovič, ki je dvakrat stresel nasprotnikovo mrežo, v zadnjih minutah poškodovan (pri eni "vratolomni" obrambni akciji). V bolnišnici je dobil lep "zafiksirani beli ovratnik", da se ne bi preveč obračal za slovenskimi dekleti.

Gostje iz Italije so premagali domače in so tudi oni prišli v finale.

Z ENKRATNIM ZADETKOM 1 : 0 ZA NAS. 1 : 1 po enajstmetrovki, nato spet lepe akcije naših in končni rezultat je spet 3 : 1 za Porabje.

TRENER NA KOLENIH, IGRALCI V ZRAKU, veliko veselje po zasluženih zmagi. Po treh letih je spet prišel pokal v Porabje.

Piknik z razglasitvijo rezultatov je bil v idiličnem okolju ob Ivarčkem jezeru. Po podelitvi medalij smo se slikali tik ob jezeru. Vodjo ekipe so spraševali o uspehu pa še denarnico in uro so mu hoteli vzeti. On je ostal trden. Nato so ga pa igralci zgrabili in vrgli v vodo. Tako je prišlo vse na svoje mesto. Ura na roki, denarnica v žepu — vse to na trenerju v jezeru. Natančen čas dogajanja: tri četrt na 4. Kako to vem? Vprašajte trenerja, koliko je ura. — In po odgovoru vam bo vse jasno (Po mrzli kopeli se njegova ura ni več premaknila).

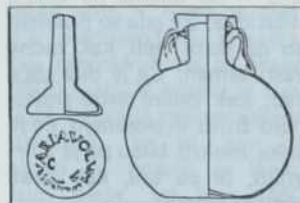
Tako je potovala in zmagala vesela in pogumna ekipa iz slovenskega Porabja.

Laci Domjan

... DO MADŽARSKE

ANTIČNO STEKLO

Pred kratkim so v sombotelskem muzeju Savaria odprli razstavo zadarskega arheološkega muzeja z naslovom Antično steklo Argyruntum. V Ljubljani so jo lahko videli še pred vojno. Dokler bo na Hrvaškem vojna, bo razstava potovala po Evropi. Sombotel je petnajsto mesto, v katerem je razstava na ogled. Za tem jo bodo prepeljali v Svico in Italijo.

V arheološkem muzeju v Zadru hranijo prek 3000 antičnih steklenih predmetov. Od teh jih je razstavljenih 134, ki so jih našli arheologi blizu Zadra v kraju Starigrad (rimsko Argyruntum). Stekla so bila izdelana v 1. — 4. stoletju po našem štetju, in sicer v različnih krajih rimskega cesarstva. Največ jih je iz Italije, potem iz Cipra, Sirije in Egipta. Veliko pa jih je iz Dalmacije. Te male stekleničke so uporabljali v gospodinjstvu, kozmetiki, medicini. V najmanjših so imeli balzam, s katerim so odganjali neprijeten vonj ob sežiganju umrlih. V največjih pa so hranili posmrtno ostanke sežganih pokojnikov ali pa — kislo zelje.

Težko je opisati te lepe predmete, treba jih je videti. Oglejte si razstavo, ko boste prišli v Sombotel!

ŠPORTNI DAN V SERDICI

Socialdemokratska stranka Slovenije je 27. junija v Serdici organizirala turnir v malem nogometu. Nanj so povabili tudi športnike iz Porabja. Sodelovalo je pet ekip iz Avstrije, Slovenije in Madžarske. V vsaki ekipi je sodelovalo sedem igralcev. V porabski ekipi so igrali Istvan Moldovan, Laslo Šomenek, Laslo Holec iz Andovec, Imre Polly, Istvan Lovenjak, Ferenc Bartakovič, Laslo Domiter in Karol Holec iz Števanovec oz. Tibor Nemet iz Sakalovec. Tekme so se začele ob 10. uri. Porabski fantje so igrali 4 tekme. Trikrat so zmagali z rezultati 6 : 1, 7 : 1, 3 : 0. V zadnji tekmi pa so igrali 1 : 1 s Petrovčani. Tako so bili prvi. Športni dan se je končal z družabnim večerom in plesom, kjer je bil tudi Janez Janša, minister za obrambo, ki je izročil pokal.

ŽETVA JE NEJ SAMO ŽMETNA, DAPA VESELA TŮ

INDA SVEJTA JE NEJ TAK BILAU kak gnesden: lŭdjé so doma nej meli mašine, nej so mogli v tovarne delat odti, vsaki si je doma mogo pripraviti vsakdanšnji krŭ.

Stari pavri večkrat pripovedjajo, ka so nej meli mašine, meli so žmetno delo za krŭ — od sejanja do konca mlatidve. Že gda so posejali, so na skrbi meli, kak začne rasti semen. Če je bila sŭča tau, kak zeléni listje postanejo žunti in posenejo, če je sploj mokro bilau pa je zmrznilo, te pa tau, kak mraz raztrga sémen.

Po stari navadi kaulak Jurjevoga dneva pšenica mora pokazati vlatovje, žito pa mora biti zameteno. Stari lŭdje pravijo: "Slaba bo žetev, če v januarja dež de ali če je žito več kak stau dni pod zmrznjenim snjegom, če je na Vidovo megla, potem pa pride dež na Petrovo, sploj pa te, če pride s točov. Pravijo, da Vidova megla, žito spije!" Od lagvoga vrejmána so se pavri vsigdar sploj bojali. Dostokrat se čŭje te znani govor: "Ne joči se za očo in mater, dapa joči se za Vidovo meglo in za Petrov dež!" Vertinje so prekrizile greblo pa omelo, ali so položile kolač krŭja na vogel, mislile so, da s tem obvarujejo sebe od vremenskih nepravil. Pravijo, da Vid vkraj zeme od sildje korenjé pa vcuj dene kukarci in drugim rastlinam.

ŽETVA. PAVRI SO ŽE TEŽKO ČAKALI to žmetno in veselo delo. Okoli toga časa že vseposedik sfa-lila mela (moka), s tem krŭja tŭ. Najbola pa za tau, ka se je bojati trbelo od toče pa lagvoga dežja. Gda kokol cveté, s tem pavrom oznani, da za par tednov je tŭ žetva. Semén je te zrejo, gda klas povisne dol in se sémen žmetno da pregrizniti.

Potem pripravijo žetveno škir (orodje). Sklépajo kosau, na klŭko dejejo lese-ne vile. Vile pomagajo pospraviti pokaušeno sildje na stoječo, naj bračka leže poberé v snaup. Naprej poiščejo voder, brŭsni kamen, klin, kosico (srp) in velke grable, s sterimi naslednje pograblajo strnišče. Te grable so zato posebne, ka so šuršejše, zobdjé so dugši in

retkejši kak pri grablaj za senau. Stari lŭdje se spaumnijo, gda so bili oni mlajši, so morali vkŭpbrati klasove, steri so spadnili na strnišče.

ČE SO ŽETVO DELALI NA EDNO KOSAU, je trbelo tri lŭdi: kosec je kosil, za njim je povresar povreca (povresla) sŭko. Če so bili samo trdjé, te je v drugom redu povresar bijo vezač. Če so kosili na dve kose, te je trbelo šest lŭdi. Dva kosca, dve brački, povresara in vezača. Zavolo toga, ka slama brž posene in naj se ne razveže prvin kak na mlatidev pride,

Negda so tak žetvo delali na dve kose: najprej stoji vezač, za njim prva bračka in kosec, druga bračka, povresarka in drugi kosec.

snop more trdo zvezani biti, zato nŭcajo klin. Stari klini so lepo izrezljani (ocifrani). Gornji del je izlŭknjani, tŭ so bračke kosico priteknile, gda so šli na delo. (Na ednom mestu pravijo, da je vezača dužnost bila nesti kosico, na drugom mestu pa tau, da je bračka mogla pritekniti kosico v klin in je ona nesla.) Spaudnji del klina je ošpičen, s tem vezač zatégne snaup.

ŽETVA JE BILA ŽMETNO, DAPA VESELO DELO. Prvi in slednji dén je svetašen. Prvi dén se pavri zato veselijo, ka majo kaj kositi, slednji dén pa zato, ka so zgotauvili. Po staroj navadi naj slednjo pargiško brač ali bračka nesé domau in da vertinji, ona položi kokošem, naj bole naséjo.

NA KONCI ŽETVE SO BRAČKE SPELE VEJNEC pa so ga položile prvomi kosci na glavau. Kosec ga je dao gospodinji. S tem so znamenŭvali, da je žetvi konec. Gospodinja je dala njim vino in bejli krŭ. Vsi so pili "ádomás" (likov). Vsakši dén so delali do sončnoga zahoda (napnyugtáig). Potejm so snaupe znosili na edno mesto pa do trde kmice so

klali v križe ali v šaobere, naj se sŭši. Oves in dino (ajdo) so postavili v babice.

Gda žetvo opravijo in snaupe skladejo v križe ali v šaobere, če je vrejmen deževno, trbej

snope preklajati naj ne gratajo plasnivi in naj ne zrastejo. Gda že dobro posenejo, je vozijo na edno mesto in skladejo v oslico. Pri nas pravijo: skladejo v staog.

MLATIDEV. GDA SO EŠČE S CEPAMI MLATILI, je mlatidev trpela dugo. Bila je tak žmetna, kak žetva, če nej žmetnejša. Gde so mlatili, je moglo

biti trdo. Lepau so namazali štjeden z blatom ali so mlatili na dvauri. Mlatili so snope ritmično, dokeč so imeli semen v sebi. Potejm so čistili sildje: rašetali so in bintivali. Kaulak leta 1900 so naprejprišli prvi gepli (mlatilnice na živinski pogon). Za vŭzmlačeno sildje so nucali lesene posaude: tjŭbao, škaf, in merico. Zrnje so sranili v velke lade, bečke in kosŭnte.

MLADINA JE BILA VSIGDAR PUNO NORIJE. Dekle so pojmom poskrivoma s kolomazom (žvercom) namzale cepé, od toga so podje dobili črne roke. Bilo je tak tŭ, ka so njim sranili cepi. No, podje so nej ostali dugo dužni. Iz slame so naredli smanatoga možaka pa so ga poskrivoma položili deklam v postelo.

Slamo so sklali v oslico. Z lejpe duge ržene slame so napravili ritonje. S tau slamov so pokrivali slamnate streje. Sŭjo travo so pograblali, da je ostala čista, lejpa slama. Tau so delali pred zimov, gda so že drugo delo obredli. Iz té slame so pozimi pleti krbŭle, drvŭntje in kosŭnte.

E. Č. Krajcar

Naše pesmi (28)

Oh, kako je duga paut

Oh, kako je duga, duga, duga paut,
iz tujine pa(j) do doma,
/: cesta bejla je tako,
sunce sije na zemlo,
na tau dugo, dugo, dugo paut.:/

Oh, kako je duga, duga, duga paut,
Baug vej al' me lubca čaka,
/: za en poljubček, al' za dva,
bi pobegno z lagera,
na tau dugo, dugo, dugo paut.:/

Oh, kako je duga, duga, duga paut,
iz tujine pa(j) do doma,
/: doma ostala mamica,
vse potrta žalostna
in ostala sta bratčeka dva.:/

Oh, kako je duga, duga, duga paut,
iz tujine pa(j) do doma,
/: mreža gosta je tako,
de ne morem skozi njo,
i stražar stoji, stoji, stoji pred njo.:/

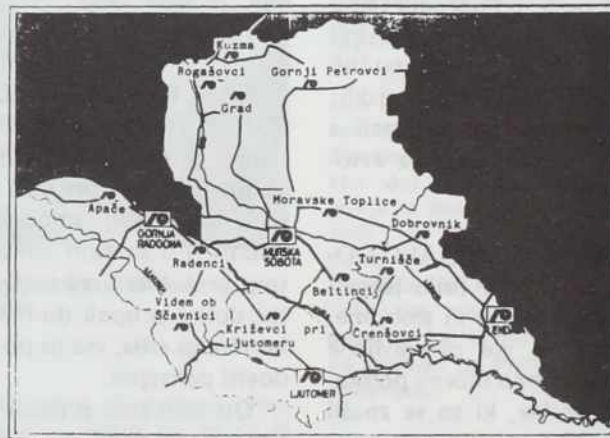
Oh, kako je duga, duga, duga paut,
iz tujine pa(j) do doma,
/: k nam je prišla svoboda
i odprla vrata se
na tau dugo, dugo, dugo paut.:/

Gorenji Sinik
-mkm-

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

Ugodno menjamo tuje valute!
Obiščite nas v naših enotah v Pomurju!

MALO OD NAS

VEŠ - VEM

Radi bi vedli, ka mi-slijo drudji, kakšna je krajina, gde živete pa kakšni sta vi? Od tauga parpovejdajo tisti, steri pri nas letujejo (nyaral-nak) v Števanovca.

ŠOLARDJE IZ PEŠTE

"Iz Budimpešte smo prišli, skur edan tjean smo že tój. Tej mlajši so zdaj končali osmi klas. Zdaj odimo tój v Porabji uparvin. Nikdar bi nej mislili, ka etak lepo mesto je tau. Takšo lepo krajino sam štja nej vido, pa že več lejt odimo v rusadja. Telko boričov smo štja nin nej vidli. Zvójn gauštja se nam štja

spajсно, ka tój je lústvo malo bola tijo, kak gde koli v rusaga, dapa dja tak mislim, ka tau je nej falinga."

Sabolč Milko iz Pešte

Mladi skauti v Števanovca

bargauvdja pa te dobar luft vidi. Takši mir, kak je tój takši nejga. Tak mislim, ka kleta pa sé pridemo, če leko. Z lústvom, steri tój živjejo, nikšo bajo nemamo, dobro vōpridamo edan z drudjim. Tau je nam malo

SABOLČ MILKO:

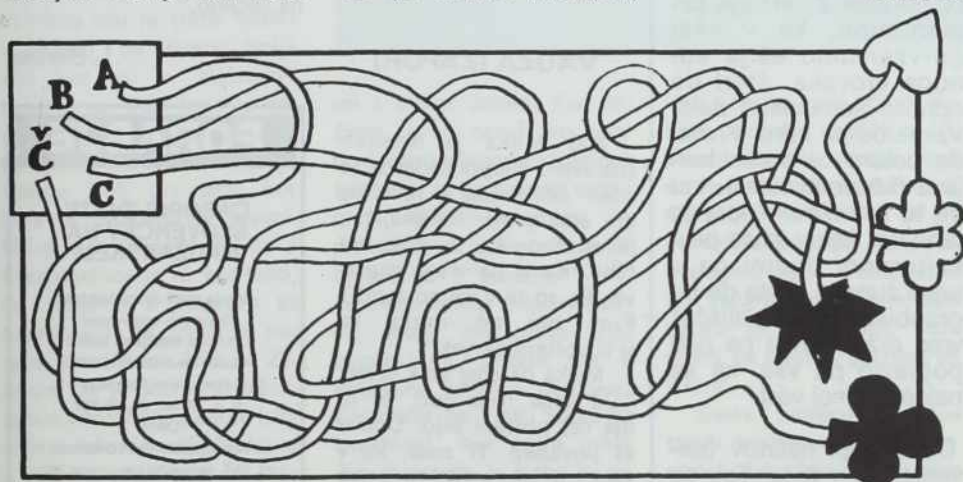
"Sploj se mi vidi tój. Lejpa je krajina, dapa lústvo je malo spajсно. Najparvi dēn, kak smo sé prišli, doma smo pozabili lūk pa kromca (krompir),

ka smo seuv steli parnesti. Baute nej so bile oprejte, tak ka smo nej mogli tój piti. Že smo zavolē lačni bili, gda nam je na pamat prišlo, ka v vēsi od pavrov tū leko tōjpimo kromča pa lūk. Radi smo bili ka dōjn mo leko toplo djeli vačer. Gda smo že od petoga rama brezi lūka pa kromča vōprišli, te smo že vedli, ka dōjn nemo meli toplo vačer djo. Tau je nam malo spajсно, ka zaka so nam nej dali, da smo za pejnaza steli tōjpiti, nej pa za Baug plati."

SKAVTSKA ORGANIZACIJA IZ BUDIMPEŠTE

"Uprvin odimo tój. Šatore smo s seuv parnesi pa v tisti spimo. Vodné odimo v krajini, samo vačer pridamo se k šatorom, gda spat tarbej titi. Sploj lepo krajino mate. Velko vaseldja je po gauštja pa po bargaj odti. Več takši trav pa drejvdja djestajo, stere smo štja nikdar nej vidli. Velko vaseldja je bilau, gda smo vidli djelana pa zavca. Zato, ka je bijo nad nami takši, steri je štja nikdar nej vido te živali. Luft je pa tak dobar, ka batežno lústvo bi leko se prišlo se vračit. Boričdja tak denejo, ka štja znautra v šatora poznamo. Tej pavri, steri tój živjejo, ne vejo, kakšno srečo majo, ka tój leko živjejo. Mi steri v varaša živemo, samo tau vejmo prajti Andovčanom, Veričanom pa drudjim, steri tój živjejo, če so že dotejgamau skrb meli na krajino, aj potejm štja bola skrb majo."

K. Holec

VRVICE

Štiri vrvice so označene z A, B, C in Č. Na vsaki vrvice je prilepljen po en znak. Kateri črki pripada kateri znak?

Hotel - objekt, kjer ljudje prenočijo in se prehranijo

Hotel — objekt, kjer ljudje proti plačilu lahko prespijo in se nahranijo. Zelo preprosto. Pa vendarle ni tako. Danes si oglejmo, kje na svetu je najdražji, največji in najstarejši hotel.

Hotele so že od nek-daj pa vse do danes veči-

Tako ima ta hotel kar 3174 sob, v njem je tudi 13 mednarodnih restavracij, zaposlenih pa je okrog 3600 ljudi. V hotelu je tudi 2,47 hektarja rekreacijskega prostora, in to kar na strehi. V hotelu se lahko tudi pleše, saj ima 4460

noma zidali v mestih ali v raznih turističnih krajih. Tudi v Monostru smo ga imeli, pa ga danes ni. In če danes kdo pride v Monošter, je kar v skrbeh, kje naj prespi. Prvi hotel so gradili leta 1774 z imenom Grand hotel v King Streetu v Londonu, kjer je takrat stanoval lord Russell. To je bil prvi hotel v današnjem pomenu besede. Do takrat so popotniki ali turisti bivali v posameznih krajih v manjših penzionih. Iz podatkov izvemo, da je bil hotel leta 1794 povečan, tako da je lahko sprejel že 100 gostov in prav toliko konj. V ta hotel so menda v tistem času prihajali največji londonski mogočnejši in zvezde. Hotel je kljuboval vse do leta 1880, ko so ga ukinili in zaprli.

Največji hotel na svetu pa je danes Hiltonov hotel v Las Vegasu v Nevadi v ZDA. Zavzema površino 25,5 hektara, gradili pa so ga kar 8 let, in to od 1974 do 1981.

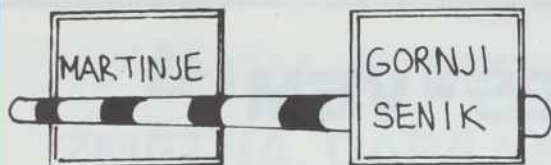
m² veliko plesno dvorano in kar 11.600 m² konferenčnih dvoran.

Leta 1967 so tudi v Rusiji odprli, in to v Moskvi, hotel s 3200 sobami.

V hotelu Marabella Dinar v Španiji verjetno ne bomo nikoli prenočevali, saj je tam za eno noč oziroma na dan treba plačati 300 dolarjev, najeti pa ga je mogoče za najmanj 3 mesece. Izračunajte, koliko bi morali plačati!

Prvi hotel s kopalnico so odprli v Bostonu leta 1829, prvi hotel s centralno kurjavo pa leta 1846. Prve televizijske sprejemnike pa so že imeli leta 1932 v sobah hotela New Jorker v New Yorku.

Pa si oglejmo še najvišji hotel na svetu. To pa je 226,1 m visok 73-nadstropni hotel Wegrin Stanford v Singapuru.

DEZINFORMACIJE

Iz neuradnih virov smo zvedeli, da sta konec oktobra leta 1990 predsednika Madžarske in Slovenije prestopila državno mejo pri Gornjem Seniku.

Od takrat je minilo 596 dni, rednega mejnega prehoda pa še ni.

MLADE VERTINJE

Naša Micka se je oženila. Kak takšoga réda šagau ma biti, prve dni je vse lepo pa dobro. Edna velka falinga je, naša Micka ne zna kújati. Zgodilo se je eden dén, ka je pá probala nika kújati pa gda je kréda grata, pita moža: "Dragi moj Pištak! Kak se ti dopadna župa ka sem ti skújala?"

Pištak pa zdaj etak pravi: "Draga moja Micka. Sau je dobra bila, škoda ka si malo župe vlajala na njau."

* * *

Edna ženska pita svojo sausadico, kak je njéna či, če se je dobro oženila? Sausadica pa zdaj etak pravi: "Sploj dobro. Brodite sil Mauž go nja tačas spati, dočas ji dobro spadna. Eštja ji zajtrik tū v postalo nasé. Posauda ji zaparé. Pa tau je eštja nika nej. Prminauči tjeđen je dobila od njega edno strašno lejpo bundo."

Ženska zdaj tadala spita sausadico: "Kak se pa vam vidi vaša snéja?"

"Samo nika ne gučite. Tau je nej za guč. Vtrgli-va (lena) je kak vrag. Do podnéva leži. Sarmak sin ji zajtrik mora v postalo nesti. Vsakši dén on peré posauda. Pa tau eštje nika nej. Prminauči tjeđen je vópocmúkala od njega edno lejpo bundo."

* * *

VAUZA (ZAPOR)

Naš Miška je nebesko šparavan. Njegvi padaš se je eden dén srečo z njim pa ma etak pravi: "Miška, tau je strašno, ka se čújo od tébe. Ka si pa vraga naprava, ka so te v vauzo zaprli? Furt sam tak mislo, ka si ti pošteni človek."

Miška pa zdaj etak pravi: "Od toga nega guč, ka bi dja nej pošteni bijo. Dobro es poslušaj! Ti znaš, ka v vauza delajo s tistimi, stere notzapréjo? Doj njim zréžajo vlase."

Padaš pa zdaj pravi: "No, pa te ka je? Doj njim zréžajo." Naš Miška pa zdaj pravi: "Vidim, ka nika ne razméjš. Zatok sam úšo v

vauzo, ka mi je že trnok trbelo vlasé zréžati. Zdjaj so mi kšénki dojrézali."

* * *

TAPAČA

Nášoma Jančina so se vrata pokvarila. Janči se je vcúj prpravo, ka je popravi. Začna vkúp nositi škir pa vpamat zema, ka bi ma trbelo edno tapalo tū. Kaulag njega lejča njegvi sin pa ma etak pravi: "Pištak, leti taprejk k sausada, pa na pausadbo prosi edno tapačo."

Mali Pištak leti k sausada, dapa nej dugo, ka nazaj pride pa pravi, ka je sausad tak pravo, ka on nejma tapače. Naš Janči zdaj čemerén grato pa etak pravi sinej:

"Njaj toga škrtlavoga, idi v zamanico (klet) pa gor prinesi našo tapačo."

* * *

DVA ŠKRTLAVIVA SI GOČITA...

Zdravnik mi je tak pravo — goči eden — ka če zdrav štem ostati, moram kesnau obedivati, večerjo pa nikak ne smem djesti.

Té drugi zdaj pita: "No, pa si baugo? Rejsan več ne vačerješ?"

"Vejš, ka sam baugo. Sto pa štje sam sebi lagvo," pravi té drugi.

"Fánj," pravi zdaj padaš. "Te te gnes večer pozovém na večerjo."

I. Barber

Ka je nauvoga v Sakalauvca

Ka nauvoga delate? pitam Jožefa Faschinga, sakalauvskoga župana.

"Edna mala ves ne more dosta gorpokazati zatok, ka je letošnji proračun (kölségvetés) - ranč tak kak láni - nej najbaugši.

Tak sem čúla, ka od septembra z Dolenjoga Senika več nedo ojdli v vrtec mlajši, meli do svoj vrtec. Nej je nerodno, ka vi zdaj povekšavate kúnjo za vrtec, gda te skurok samo polonja mlajšov meli?"

"5,5 milijaunov forintov je proračun. No zdaj nemo mogli uresničiti vse. Zdjaj de samo vrtec povekšani pa obnovleni. Štjemo tau zidino - gde je vrtec, kulturni dom pa urad župana - kleta ali pa po tistem - gda mo meli pejnaze - cejlak obnoviti. Tak planiramo, ka s tau kúnjov, ka go zdaj napravimo, leko kakši šejft tū napravimo. Naprimer, če de kulturni dom tū obnovleni, leko mo gostúvanje imeli ali kakše prireditve (rendezvén-yeket), gde se kúnja tū dobro vóponúca.

Radi bi zvún toga knjižnico - štera je zdaj v šaula - nazaj prinesli v kulturni dom tak, ka bi velko dvorano na dvaúje raztalali. V šaula, gdé je zdaj knjižnica pa bi napravili edno malo telovadnico (tornaterm)."

Če te kúnjo povekšali, te mogli eštja edno kújarco meti, ali nej?

"Tak vógléda, ka mo mogoči eštja edno kújarco gorvzeti. Zvún toga, tak planiramo, ka v véši gorvzemamo eštja ednoga človeka, šteri de opravlo komunalno delo. Vzima de pa kúro. V vrtci de potem centralna kurjava (központi fűtés). tau de tū tisti človek opravlo ranč tak, kak v šaula pa v kulturnom daumi pa v uradi župana. Vleta de pa graubištje (pokopalíšče) vred držo, šanca pa poti popravlo pa vse, ka se najde v ednoj véši."

Dosta lejpi načrtov (terveket) sem čúla. Tak se vidi, ka ne ostanejo samo načrti. Delo se je že začnilo. Sto je že odo v sakalauvskom vrtci pa zdaj not de, ne spozna tau zidino.

I. Barber

Sakalovčani zidajo nauvo kúnjo

Zatok se pa taužiti nej trbej. Dosta pa velko, istina, ne moremo napraviti, dapa zatok ništarna stopaja napravimo."

Ka máte eto leto načrtovano, ka te delali ali delate?

"Mislim, ka ste vidli, ka velko delo dé pri vrtci. Kúnjo povekšavamo, moderniziramo zidino tak znautra kak zvúna."

"Istina, ka se tak vidi, ka je tau nej pametno. Mi s tau kúnjov vekši cilj mámo. Kúnja de za celo vés. V tej kúnji mo kújali za vrtec, za šolare pa za stare. Morem povedati, ka smo za stare dotejgamau z Gorenjoga Senika vozili obed. Zdjaj mo sami kújali."

Kakši proračun (kölségvetés) pa ma tau zidanje?

A KORPICS TÁNCZENEKAR

bált és lakodalmat vállal.

Jó zene, szolid ár.

Érdeklődni: korpics lászló, Szentgotthárd Árpád út 13. 1/3.

(Szemben a Makk 7 vendéglővel.)

Dobra glasba, solidne cene
Priporoča se ansambel

KORPIC

Informacije pri Laciju Korpiču, Monošter Árpád út 13. 1/4

(Nasproti gostilne Makk - 7)

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna

urednica **Marijana Sukič**

Naslov uredništva: H-9970

Monošter, Deak Ferenc út 17.,

p. p. 77, tel.: 94/80-767

Cena:

posamezna številka 10 forintov

oz. SLT, celoletna naročnina 260

forintov oz. 520 SLT

Tisk: SOLIDARNOST,

Arhitekt: Novaka 4,

69000 Murska Sobota

Slovenija

Nenaročenih rokopisov in fotografij

ne vračamo